

Почистване и дезинфекция в лечебни заведения при риск от SARS-CoV-2 инфекция: биоциди, правила за приложение, алтернативни методи

гл. асистент Милена Николова, д.м.зав. лаб.
„Дезинфекция и стерилизация“, НЦЗПБ
disinfection@ncipd.org / disinfection@abv.bg

- **Дезинфекцията е възможна само върху добре почистени повърхности!**
- **Почистването може да се извърши преди дезинфекцията или едновременно с нея, в зависимост от продукта, който се използва!**

ПОЧИСТВАЩИ ПРЕПАРАТИ

Видове почистващи средства (по рН)

Алкални – рН >10

Неутрални - рН 7-8

Киселинни – рН < 6

Отделят замърсяванията чрез физикохимическа реакция

почистващите молекули обгръщат замърсяването, отделят го от повърхността и го пренасят в работния разтвор.

ПОЧИСТВАНЕ В ЛЕЧЕБНИТЕ ЗАВЕДЕНИЯ

Мокро почистване

- използва се работен разтвор на почистващ препарат **ръчно** (потапяне/накисване; избърсване с моп/кърпа) или **машинно**

ПОЧИСТВАНЕ И ДЕЗИНФЕКЦИЯ В ЕДНА СТЪПКА

ПРЕПОРЪЧВА СЕ! - без разход на време и персонал

Алкални препарати с:

Активен хлор; ЧАС; окислители

Неутрални и слабокиселинни с:

ЧАС; Алдехиди

ЕФЕКТ НА ПОЧИСТВАНЕТО И ДЕЗИНФЕКЦИЯТА ВЪРХУ / В ОБЕКТТИТЕ

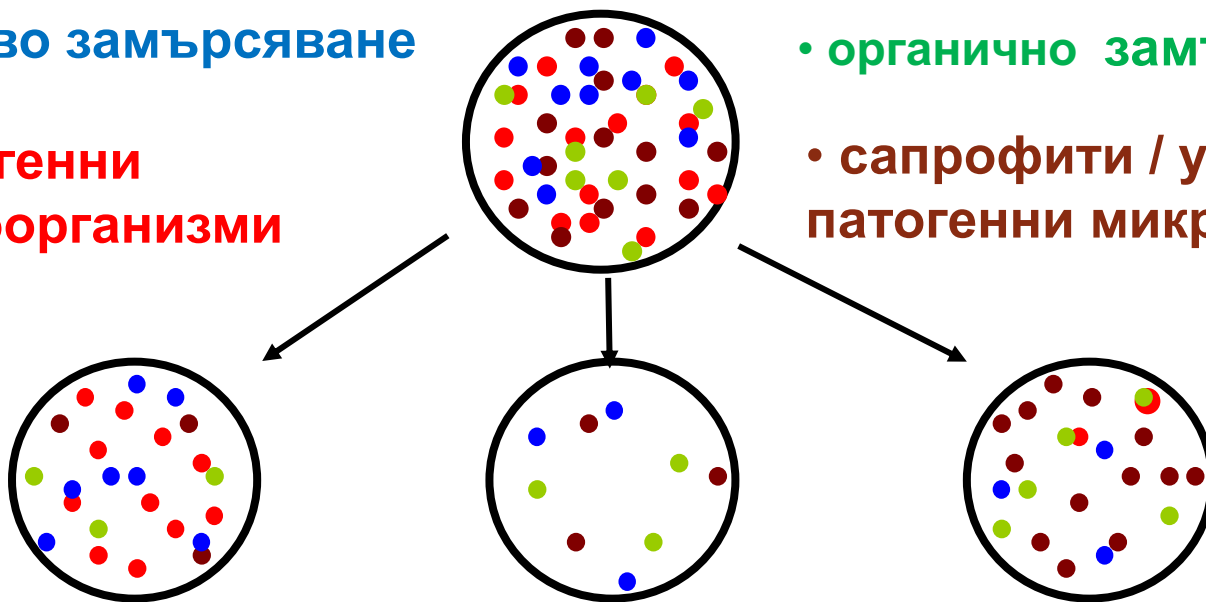
необработен обект

• битово замърсяване

• патогенни
микроорганизми

• органично замърсяване

• сапрофити / условно-
патогенни микроорганизми

Почистване

Дезинфекция и
почистване

Дезинфекция

ЧУВСТВИТЕЛНОСТ НА МИКРООРГАНИЗМИТЕ КЪМ ДЕЗИНФЕКТАНТИ

SARS-CoV-2?

**НАМАЛЯВАНЕ НА
ЧУВСТВИТЕЛНОСТТА КЪМ
ДЕЗИНФЕКТАНТИ**

**ПРИОНИ
СПОРИ
МИКОБАКТЕРИИ
НЕОБВИТИ ВИРУСИ
ФУНГИ
БАКТЕРИИ
ВИРУСИ С ОБВИВКА**

НАЙ-ЧУВСТВИТЕЛНИ

Bacterial Spores
Bacillus subtilis

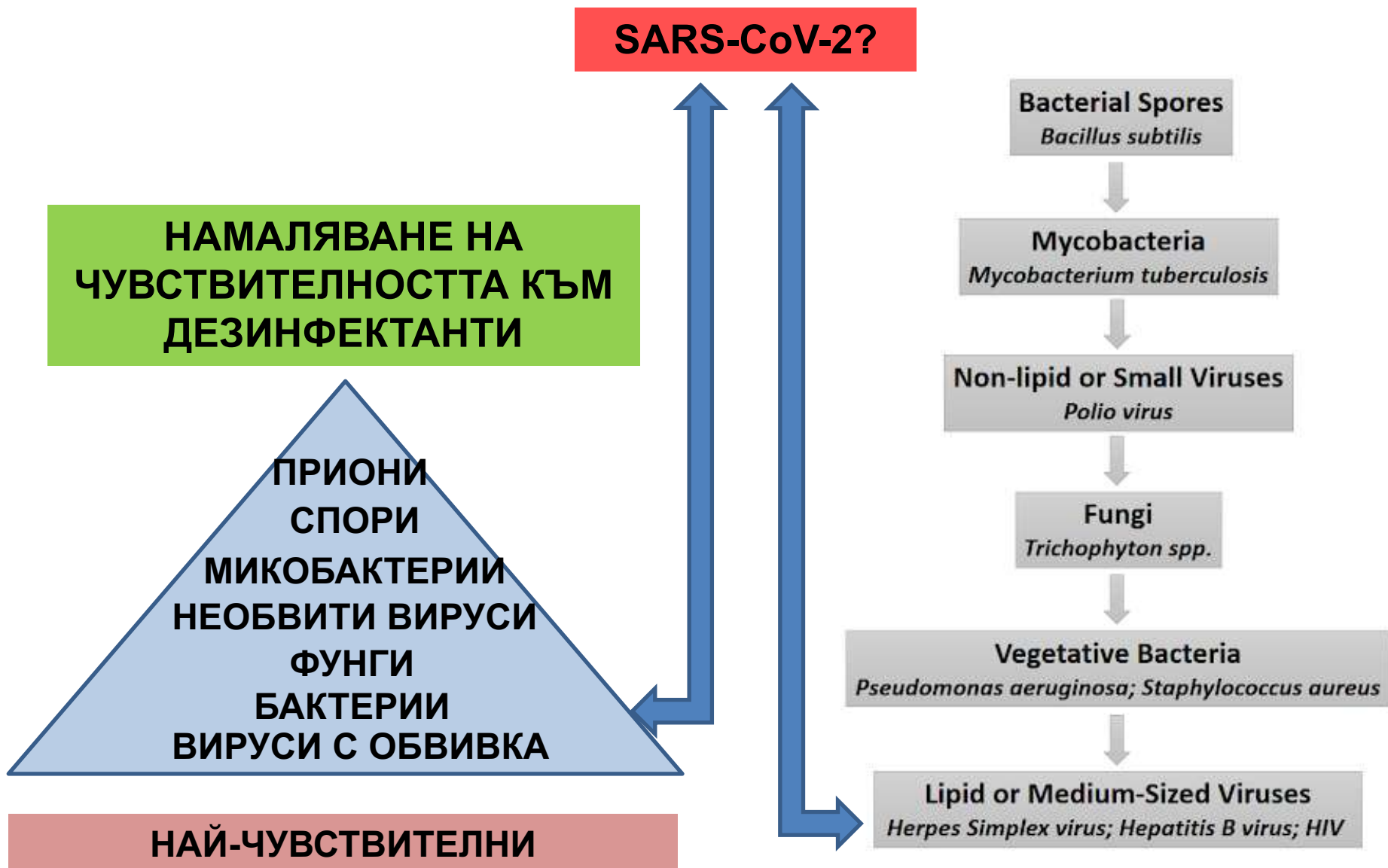
Mycobacteria
Mycobacterium tuberculosis

Non-lipid or Small Viruses
Polio virus

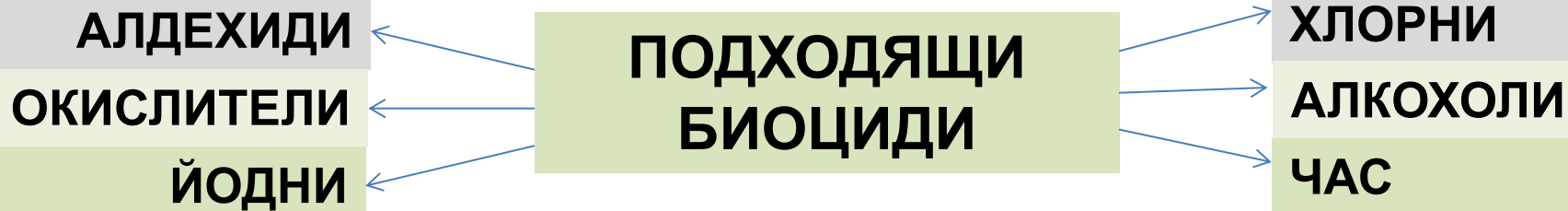
Fungi
Trichophyton spp.

Vegetative Bacteria
Pseudomonas aeruginosa; Staphylococcus aureus

Lipid or Medium-Sized Viruses
Herpes Simplex virus; Hepatitis B virus; HIV

ХИМИЧЕН МЕТОД НА ДЕЗИНФЕКЦИЯ

Ефективни по отношение на вируса SARS-CoV-2 са следните групи активни вещества* с посочените концентрации в работните разтвори:

- **продукти, отделящи активен хлор** (натриев хипохлорит, дихлоризоцианурат, трихлоризоцианурат и др.) $\geq 0,1 \%$ (**1000 ppm**);
- **глутаралдехид $\geq 2 \%$** ;
- **алкохоли** (етанол; 1-пропанол; 2-пропанол или комбинация) $\geq 62\%$ g/g;
- **йод $\geq 1 \%$** .
- **окислителни** - водороден пероксид/пероцитна киселина $\geq 0,5\%$
- **ЧАС 0,05-0,2 %**;
- **хлорхексидин диглюконат $\geq 0,02\%$**

И ВСИЧКИ РАЗРЕШЕНИ ОТ МЗ БИОЦИДИ С ЧАСТИЧНО ВИРУСОЦИДНО (ВИРУСИ С ОБВИВКА) И ВИРУСОЦИДНО ДЕЙСТВИЕ!

• Kampf G, Todt D, Pfaender S, Steinmann E. Persistence of coronaviruses on inanimate surfaces and their inactivation with biocidal agents. J Hosp Infect. 2020 Feb;: p. pii: S0195-6701(20)30046-3.

Публикацията е налична на адрес: [https://www.journalofhospitalinfection.com/article/S0195-6701\(20\)30046-3/fulltext](https://www.journalofhospitalinfection.com/article/S0195-6701(20)30046-3/fulltext)

ПРАВИЛА ЗА ПРИЛОЖЕНИЕ НА БИОЦИДИТЕ

- **Определят се критичните точки**, подлежащи на дезинфекция: всички повърхности, свързани с **голям трафик на хора**, както и **често докосваните повърхности** (дръжки на врати, прозорци; ключове за осветление, бутони на асансьори, кафе и вендинг машини, парапети, тоалетни чинии, мивки, кранове).
- **Малките повърхности се обработват с алкохолни дезинфектанти** (съдържащи етанол, пропанол, изопропанол или комбинации с тях) под формата на спрей или се обтриват с чиста кърпа/тампон, напоени с дезинфектанта. Третираната повърхност се оставя да изсъхне.
- **За големи повърхности**, дезинфектантите най-често са под формата на концентрат. **НЕ СЕ ИЗПОЛЗВАТ АЛКОХОЛИ!** От етикета на дезинфектанта се избира концентрация на работния разтвор, постигаща вирусцидно действие или по-висока от нея.

- **Работните разтвори се изготвят с хладка вода**, освен ако на етикета изрично не е посочена определена температура.
- **Времето на въздействие**, отбелязано на етикета, отговарящо на избраната концентрация работен разтвор, **показва минималното време, за което третираната повърхност трябва да остане напълно омокрена от дезинфектанта.**

В рамките на това време третираната повърхност не трябва да се ползва, както и през нея не трябва да се преминава.

Необходимо е да се избират концентрации на работни разтвори, постигащи ефективност за по-кратко време на въздействие.

- Стриктно **спазване на специфичните изисквания** за проветряване, последващо забърсване или изплакване на повърхностите.
- **Препоръчва се дезинфекцията чрез забърсване.**
- **При метода на опръскване**, пръскачките задължително трябва да са с **ниско налягане.**

Дезинфекция чрез забърсване с моп:

Дезинфекция с “ЕДНА КОФА”

Дезинфекция с “ДВЕ КОФИ”

1. ДЕЗИНФЕКЦИРАЩ РАЗТВОР
2. ВОДА (не се препоръчва!!! – разрежда се дезинфектантът)

“СИСТЕМА С МОПОВЕ”

1. ДЕЗИНФЕКЦИРАЩ РАЗТВОР
2. ДЕЗИНФЕКЦИРАЩ РАЗТВОР

Забърсването се извършва от вратата към вътрешността на помещението и повторно в посока от вътре на вън.

Дезинфекция чрез опръскване:

Опръскване на малки повърхности:

ZONA.BG

Опръскване на големи повърхности:

1. Ръчни пръскачки

2. Моторни пръскачки

- Студен/ топъл аерозол

3. Автоматични системи
Система за “суха мъгла”

ДЕЗИНФЕКЦИЯ НА ТЕКСТИЛ

- Химио - термо дезинфекция

50° – 60°С +
дезинфектант

- Термо дезинфекция

80° – 90°С вода

- Химична дезинфекция

Потапяне/накисване в
работен разтвор на
дезинфектант

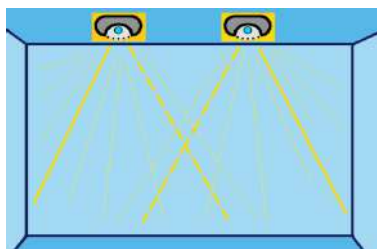
Обеззаразяване на
някои ЛПС за
многократна употреба

Обеззаразяване на
използваните кърпи /мопове в
процеса на дезинфекция

Задължително след изтичане
времето на въздействие се
изпират, изсушават и гладят.

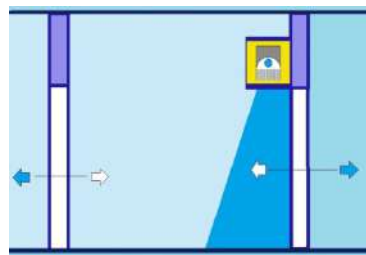
АЛТЕРНАТИВНИ МЕТОДИ НА ДЕЗИНФЕКЦИЯ

БАКТЕРИЦИДНИ ЛАМПИ - **ДИРЕКТНИ**

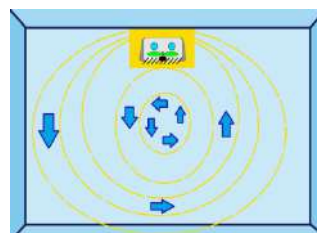

При достатъчен брой облъчватели и пури, подменени в близките години, дезинфекция на въздух и повърхности може да се постигне при облъчване в рамките на 20-30 минути до час. Не заменя дезинфекцията с биоциди!

БАКТЕРИЦИДНИ ЛАМПИ - **БАРИЕРНИ**

БАКТЕРИЦИДНИ ЛАМПИ - **ВЪЗДУШНИ**

Само за дезинфекция на въздух са, като техният капацитет трябва да е съобразен с обема на съответното помещение.

UVC СИСТЕМА ЗА ДЕЗИНФЕКЦИЯ

UVC мобилен
дезинфектиращ уред за
въздух и повърхности.

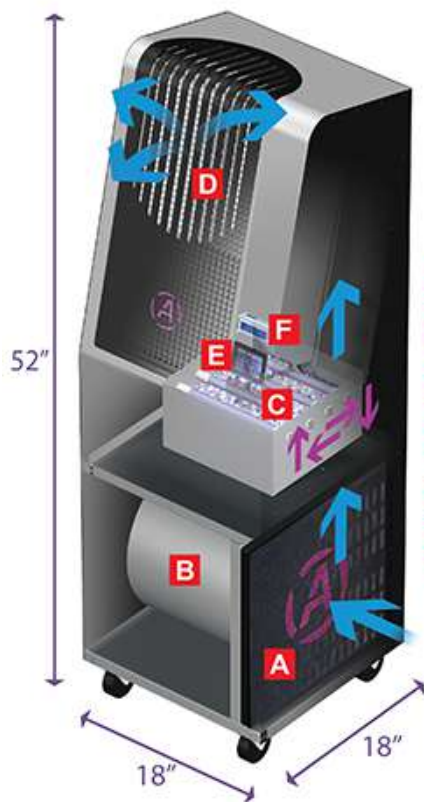
За помещения, в които не
присъстват хора или
животни!

Ефективност в рамките
само на **10 минути** за
помещения до **140 m²**
и до **30 минути**
за помещения до **450 m²**
и разстояние до **11 метра**
от уреда.

HEPA ФИЛТРАЦИЯ И UVC ДЕЗИНФЕКЦИЯ

Осигурява около **12-13 m³ ултрачист въздух** в помещенията (около 11 - 12 въздушни смени на час) или пълна филтрация и UV дезинфекция на потенциалните инфекциозни частици във въздуха в рамките на **до 10 минути**.

Мобилен апарат за дезинфекция на въздух

- A** DISPOSABLE PERFORMANCE CARTRIDGE
- B** BLOWER/MOTOR
- C** ULTRAVIOLET REACTOR
- D** HEPA FILTER
- E** AIR QUALITY MONITOR
- F** HOUR COUNTER

ОЗОНОВИ ГЕНЕРАТОРИ

Продуцират различна концентрация озон за определено време.

СЗО не препоръчва продължително излагане на озон в концентрации над 0,1 ppm (0,2 mg/m³). Концентрации на озон от ≥ 5 ppm се считат за незабавно опасни за живота и здравето на човека, а експозиция от 50 ppm за 60 минути се приема за летална.

Стриктно спазване на инструкциите за употреба и достъпът на хора до третираните помещения!

HEPA ФИЛТРАЦИЯ И ЙОНИЗАТОР

- **тройно филтриране** (филтър с активен въглен, фин филтър и HEPA филтър)
- **Генератор на отрицателни йони**

Апарати за
дезинфекция на въздух

**В ТЪРГОВСКАТА МРЕЖА СЕ ПРЕДЛАГАТ РАЗЛИЧНИ
МОДЕЛИ АПАРАТИ, ИЗПОЛЗВАЩИ РАЗЛИЧНИ
МЕТОДИ НА ДЕЗИНФЕКЦИЯ И РАЗЛИЧАВАЩИ СЕ
ПО КОНСТРУКЦИЯ, ТЕХНИЧЕСКИ ПАРАМЕТРИ И
ИЗИСКВАНИЯ.**

**КАКЪВТО И АПАРАТ ДА СЕ ИЗБЕРЕ, ВАЖНО
УСЛОВИЕ Е ДА СЕ СПАЗВАТ ИНСТРУКЦИИТЕ ЗА
БЕЗОПАСНА УПОТРЕБА, КАКТО И ДА СЕ ИЗИСКВАТ
ДОКУМЕНТИ/ПРОТОКОЛИ/ДОКЛАДИ, ДОКАЗВАЩИ
ЕФЕКТИВНОСТТА НА КОНКРЕТНИЯ УРЕД.**